

mgr MARTYNA OSTROWSKA

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Kontakt: martyna.ostrowska@ujk.edu.pl

DOI: 10.5604/01.3001.0010.6723

Bezpieczeństwo osobiste policjantów podczas legitymowania

Fot. Centrum Szkolenia Policji w Legionowie za zgodą KGP

Legitymowanie stanowi podstawową czynność dokonywaną przez policjantów. Spełnia ono istotną rolę, gdyż pomaga w ustaleniu oraz zatrzymaniu sprawcy czy ujawnieniu naruszenia przepisów prawa. Choć z pozoru czynność ta wydaje się prosta i bezpieczna, funkcjonariusze nie powinni jej lekceważyć. Podczas jej wykonywania może dojść do sytuacji zagrażającej ich życiu i zdrowiu. Z tego względu bardzo ważne jest zwrócenie uwagi na problematykę bezpieczeństwa policjantów podczas pełnienia służby. Celem artykułu jest próba przedstawienia bezpieczeństwa osobistego policjantów podczas legitymowania.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo osobiste, praca w policji, legitymowanie

Personal security of policemen during the ID check

Identification (ID) checks are a primary activity of police officers. ID checks are essential in identifying and arresting perpetrators or disclosing violations of law. Although seemingly simple and safe, police officers should not underestimate them. Their life and health may be at risk. For this reason, it is very important to focus on safety issues faced by police officers on duty. This article discusses personal safety of police officers during ID checks.

Keywords: personal safety, police officers' work, ID checks

Wstęp

Praca w policji nie należy do łatwych: jest często stresująca, bywa też niebezpieczna. Obcowanie ze światem przestępczym, uczestniczenie w akcjach zatrzymywania przestępców, obcowanie z agresją i przemocą słowną ze strony zatrzymanych czy interwencje w domach, w których dochodzi do przemocy, to codzienne problemy, z którymi borykają się policjanci podczas służby. Podczas interwencji funkcjonariusze narażeni są na obrażenia zadawane przez przestępców, które zagrażają ich zdrowiu i życiu. Ponadto

muszą wykazywać się zdolnością do szybkiej adaptacji do zmieniającej się, niekiedy bardzo szybko, sytuacji.

Należy nadmienić, że policjanci powinni być świadomi istniejących zagrożeń, wynikających ze ścigania osób łamiących prawo czy podejmowania interwencji w trudnych warunkach [2]. Z tego względu bardzo ważne jest zwrócenie uwagi na problematykę bezpieczeństwa policjantów podczas pełnienia służby.

Jedną z podstawowych czynności wykonywanych przez funkcjonariuszy, a niosących zagrożenie, jest legitymowanie. Stąd też celem artykułu

Ja, obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, świadom podejmowanych obowiązków policjanta, ślubuję: służyć wiernie Narodowi, chronić ustanowiony Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej porządek prawny, strzec bezpieczeństwa Państwa i jego obywateli, nawet w narażeniem życia [1].

jest próba przedstawienia bezpieczeństwa osobistego policjantów podczas wykonywania tej czynności służbowej.

Specyfika pracy w policji

Podstawowe zadania wynikające z pracy w policji to ochrona życia, zdrowia i mienia obywateli, ochrona porządku publicznego, organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw, ich wykrywanie i ściganie sprawców [2], kontrolowanie przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych oraz inicjowanie działań prewencyjnych [3]. Policja stanowi zatem organ porządku prawnego, służący zarówno do ochrony bezpieczeństwa ludzi, jak i utrzymania porządku publicznego [2]. Jej zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa w wymiarze jednostkowym, społecznym, instytucjonalnym i państwowym [3].

Niewątpliwie funkcjonariusze powinni jak najrzetelniej wykonywać swoje obowiązki zawodowe. Muszą być jednak świadomi również wagi ich służby dla funkcjonowania obywateli i całego państwa. Praca w policji zaliczana jest do zawodów zaufania publicznego, a od funkcjonariuszy wymaga się właściwej postawy moralnej [4].

Specyfika tej pracy to m.in. dyspozycyjność i nieustanna gotowość do pełnienia służby. Ponadto służba wiąże się ze zmiennością godzin pracy, dyżurami w weekendy, święta i zmianami nocnymi. Policjanci spotykają się z przemocą, agresją słowną i fizyczną czy śmiercią, a to wszystko powoduje wiele konsekwencji o podłożu psychicznym, ale i fizjologicznym [3].

Stresory, na jakie narażeni są policjanci, są pochodzenia organizacyjnego i operacyjnego. Do stresorów organizacyjnych należy zaliczyć m.in.: fizyczne środowisko pracy, np. hałas czy pośpiech, brak partycypacji w podejmowaniu

¹ Fragment roty składanej podczas ślubowania przez policjanta przed podjęciem służby.

decyzji, dużą odpowiedzialność, brak możliwości awansu, nadmiar zadań, trudności w godzeniu życia zawodowego i prywatnego². Stresory operacyjne wynikają z prowadzonych przez policjanta działań operacyjnych. Do tej grupy można zaliczyć działania związane z legitymowaniem.

Bezpieczeństwo osobiste – definicja

Zanim przedstawimy definicję bezpieczeństwa osobistego, warto zapoznać się z ogólnym definiowaniem pojęcia „bezpieczeństwo”. Wywodzi się ono od łacińskiego *sine cura*, gdzie *sine* oznacza „bez”, a *cura* – „zmartwienie, obawa, strach”. Biorąc zatem pod uwagę znaczenie etymologiczne słowa „bezpieczeństwo”, oznacza ono stan bez obaw, zmartwień i strachu [5].

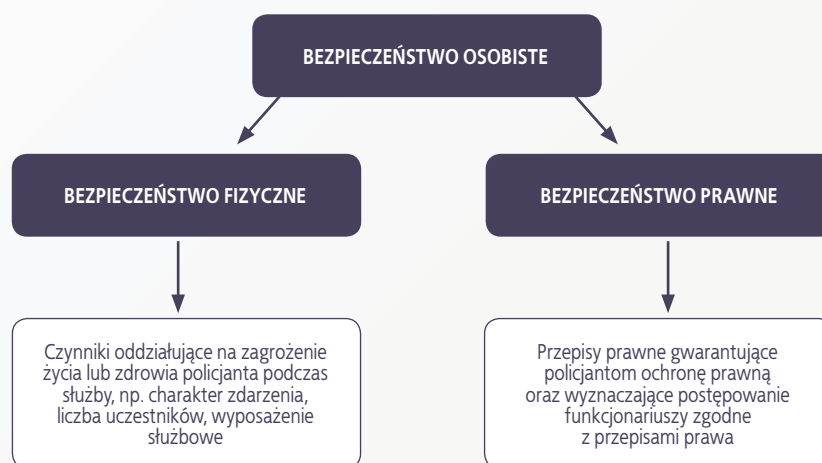
Według J. Gierszewskiego bezpieczeństwo to „stan obiektywny polegający na braku zagrożeń” [6]. Z kolei R. Zięba przedstawia je jako „stan i poczucie pewności oraz wolności od zagrożeń” [7]. Tak więc bezpieczeństwo to „pewna sytuacja (stan), pewien proces zapewniania obiektywnej wolności od zagrożeń, pozwalający uzyskać stabilne, nienaruszone istnienie czy rozwój osoby fizycznej lub określonej społeczności. Zasadniczo proces ten polega na eliminowaniu uwarunkowań sprzyjających występowaniu zagrożeń bądź ich eliminowaniu w sytuacjach, w których nie można było im zapobiec” [5].

Bezpieczeństwo osobiste policjantów wiąże się „z ciągłym zapobieganiem zagrożeniom wynikającym z wykonywania czynności i zadań służbowych w sposób praworządny i profesjonalny. Jest to zapewnienie bezpieczeństwa sobie i osobom objętym policyjnymi działaniami” [8].

Bezpieczeństwo osobiste policjanta dzieli się na bezpieczeństwo prawne i fizyczne (rys.). Bezpieczeństwo prawne to nic innego jak podejmowanie przez policjanta działań zgodnie z przepisami prawa [9]. Normy prawne chronią funkcjonariuszy przed zachowaniami osób godzących w dobra prawem chronione [10]. Policjanci korzystają z większej ochrony prawnej niż pozostałe osoby, co spowodowane jest dużą liczbą niebezpieczeństw, które mogą pojawić się w czasie pełnienia służby.

Bezpieczeństwo fizyczne to „wykonywanie czynności w sposób zapewniający nienaruszalność życia i zdrowia, a także nietykliwość policjanta (uczestnika interwencji) oraz mienia służbowego (wyposażenia) i osobistego policjanta (uczestnika interwencji)”, [9]. Bezpieczeństwo fizyczne składa się z czynników o charakterze obiektywnym i subiektywnym. Czynniki obiektywne (niezależne od policjanta) to: miejsce i czas zdarzenia, naruszone normy, nastawienie osób uczestniczących i postronnych. Czynniki subiektywne (zależne od funkcjonariusza) to z kolei te, które oddziałują na bezpieczeństwo: wiedza, doświadczenie zawodowe i życiowe, umiejętności techniczne i taktyczne, odporność na stres, umiejętność radzenia sobie z emocjami, sprawność zarówno intelektualna, jak i fizyczna [10].

² Wypalenie zawodowe <http://www.kujawsko-pomorska.policja.gov.pl/kb/dzialania-policji/psycholog-w-policji/porady-dla-policjantow/2598>, Wypalenie-zawodowe.html [dostęp: 1.12.2017].

Rys. Rodzaje bezpieczeństwa osobistego policjantów
Fig. Aspects of police officers' personal safety

Bezpieczeństwo policjantów podczas legitymowania

Ustawa o Policji w art. 15 wskazuje, że funkcjonariusze, wykonując czynności zawarte w art. 14³, mają prawo do legitymowania [1]. Czynność ta jest zatem podstawowym uprawnieniem każdego policjanta [8] i jest najczęściej wykonywaną i najbardziej elementarną czynnością w służbie policyjnej. Polega ono na ustaleniu, bądź potwierdzeniu tożsamości osoby na podstawie okazanych dokumentów poprzez stwierdzenie faktycznej zgodności pomiędzy nią samą, a personaliami jej przypisanymi w legalnym dokumencie [9].

Funkcjonariusze mają następujące obowiązki podczas legitymowania:

- poinformować dyżurnego o podjęciu czynności legitymowania
- podać swój stopień, imię i nazwisko, tak, aby osoba legitymowana mogła je zapisać
- podać podstawę prawną oraz przyczynę podjęcia czynności
- sprawdzić autentyczność zdjęcia z wyglądem osoby, którą widzą oraz rozpytać osobę legitymowaną o dane zawarte w dokumencie. Tożsamość może zostać także ustalona w oparciu o oświadczenie osoby trzeciej, która okazała dokument pozwalający ustalić jej tożsamość
- po ustaleniu danych osobowych, sprawdzić je w Krajowym Systemie Informacji Policji
- zanotować w notatniku służbowym okoliczności, a przede wszystkim podstawę prawną i ustalenia
- poinformować osobę legitymowaną o jej prawie złożenia zażalenia do właściwego prokuratora na sposób przeprowadzenia czynności

³ Art. 14. 1. W granicach swych zadań Policja wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe w celu: 1) rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń; 2) poszukiwania osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości, zwanych dalej „osobami poszukiwanymi”; 3) poszukiwania osób, które na skutek wystąpienia zdarzenia uniemożliwiającego ustalenie miejsca ich pobytu należy odnaleźć w celu zapewnienia ochrony ich życia, zdrowia lub wolności, zwanych dalej „osobami zaginionymi” [10].

- oddać dokument i pozwolić oddalić się osobie legitymowanej

- przekazać dyżurnemu wszystkie ustalenia i poinformować o zakończeniu czynności [9].

Podczas przeprowadzania legitymowania bardzo ważna jest taktyka, która zależy przede wszystkim od miejsca wykonywania tej czynności, liczby osób i ich zachowania. Należy podkreślić, że wybranie prawidłowej taktyki ma duże znaczenie w kontekście bezpieczeństwa i sprawności przeprowadzania czynności legitymowania. Ponadto istotną rolę spełnia przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Podstawowe z nich to wzajemna asekuracja pomiędzy policjantami i zachowanie bezpiecznej odległości. Każdy funkcjonariusz musi być gotowy do reakcji w razie podjęcia próby ataku [9].

Czynność legitymowania musi być udokumentowana na piśmie. Właściwie sporządzona dokumentacja zapewnia policjantom bezpieczeństwo prawne [9].

Policjant legitymujący (przeprowadzający) i asekurujący

W celu zapewnienia bezpieczeństwa legitymowanie poprzedzone jest podziałem ról na policjanta legitymującego i asekurującego [9]. Podczas owego podziału zadań trzeba wziąć pod uwagę predyspozycje i umiejętności każdego z funkcjonariuszy [8].

Zadaniem policjanta legitymującego (inaczej: przeprowadzającego czy realizującego) jest wykonywanie czynności wobec osób objętych zdarzeniem, a także zachowanie gotowości działania z partnerem asekurującym w sytuacji ucieczki czy zamachu ze strony osoby legitymowanej. Funkcjonariusz legitymujący podczas spisywania danych osobowych ma zajęte ręce, więc nie może podjąć natychmiastowej reakcji, a jego pole obserwacji jest zawężone. Policjant asekurujący spełnia zatem istotną rolę [8].

Zadaniem policjanta asekurującego jest gotowość do przeciwdziałania ewentualnej ucieczce, atakowi, oporowi czy utrudnianiu czynności ze strony osoby legitymowanej. Funkcjonariusz asekurujący musi wykazać czujność i przyjąć

Źródło: oprac. własne na podstawie [9]

stabilną postawę. Przede wszystkim musi on obserwować zachowanie osoby legitymowanej i być gotowy do podjęcia działania [8].

Podstawowa zasada bezpieczeństwa polega na tym, że policjant legitymujący musi ustawić się względem osoby legitymowanej dalej, niż policjant asekurowujący. Takie ustawienie jest konieczne, gdyż policjant asekurowujący musi być gotowy do reagowania na budzące podejrzenie zachowania osoby legitymowanej. Ponadto funkcjonariusz asekurowujący ustawia się w sposób, który umożliwia mu widzenie przodu, jak i boku osoby legitymowanej.

Warto podkreślić, że ze względu na zachowanie bezpieczeństwa policjant legitymujący nie powinien samodzielnie wykonywać tej czynności [9].

Trójkąt bezpieczeństwa

Kolejna zasada bezpieczeństwa to przyjmowanie przez policjantów podczas legitymowania pozycji, zwanej „trójkątem bezpieczeństwa”. Oznacza ona prawidłowe ustawienie policjantów i osoby lub osób objętych czynnościami, zależnie od miejsca, wykorzystania naturalnych przesłon, takich jak pobliskie drzewa, mury i inne przeszkody techniczne minimalizujące ryzyko ucieczki. Polega ona na tym, że policjant legitymujący i asekurowujący ustawiają się w stosunku do osoby legitymowanej tak, żeby pomiędzy nimi powstał trójkąt [8].

Należy podkreślić, że podczas wykonywania czynności legitymowania funkcjonariusz asekurowujący musi stale obserwować nie tylko osobę legitymowaną, ale także osoby postronne i otoczenie. Ponadto muszą oni wykazywać nieustanną gotowość do odparcia ataku ze strony osoby legitymowanej, bądź osoby postronnej [8].

Przekazanie dokumentu – zasada dwóch wyciągniętych ramion

Kolejny ważny i jednocześnie niebezpieczny moment podczas przeprowadzania legitymowania to przekazanie dokumentu, na bazie którego ma zostać ustalona tożsamość [9]. W tym momencie zarówno policjant legitymujący, jak i asekurowujący powinien zachować czujność [8]. Trzeba zaznaczyć, że zapewnienie sobie bezpieczeństwa przez policjantów wymaga zachowania przez nich tzw. zasady dwóch wyciągniętych ramion, czyli odpowiedniej, bezpiecznej odległości od osoby legitymowanej. Trudno określić dokładnie, ile powinna ona wynosić, ponieważ jest zależna od miejsca przeprowadzania interwencji. Przyjmuje się, że policjant asekurowujący powinien znajdować się w odległości ok. 1-1,5 m od osoby legitymowanej, a legitymujący – w odległości ok. 2-2,5 m. [9].

Warto podkreślić, że po zakończeniu legitymowania konieczne jest obserwowanie osoby oddalającej się z miejsca dokonywania legitymowania [9]. Dodatkowo funkcjonariusz powinien nawiązywać łączność i prowadzić rozmowy z dyżurnym w odległości, która uniemożliwi osobom postronnym usłyszenie treści tej rozmowy [9].

Tabela. Taktyka legitymowania w różnych miejscach
Table. The tactics of the ID check in various surroundings

Miejsce	Kiedy i jak przeprowadzić legitymowanie?
Autobus	Po opuszczeniu środka komunikacji
Pociąg	W przedziale, w którym przebywa dana osoba albo w przedziale służbowym; osoba legitymowana powinna znajdować się z daleka od drzwi i być odizolowana od osób postronnych
Lokal gastronomiczny	Na zapleczu lub na zewnątrz lokalu; jeśli nie ma takiej możliwości należy odizolować osobę legitymowaną od osób postronnych i niebezpiecznych przedmiotów, z dala od drzwi i okien oraz nie dokonywać czynności w przejściach
Mieszkanie	Po ustaleniu liczby pokoi i osób przebywających w mieszkaniu (w miarę możliwości), zgromadzić je w jednym pomieszczeniu, odizolować od niebezpiecznych przedmiotów, drzwi i okien
Pojazd	Kierowca musi unieruchomić silnik i wykonywać polecenia policjanta, który może zażądać opuszczenia pojazdu
Chodnik	Należy zejść z ciągu komunikacyjnego, aby nie tamować ruchu pieszych, najlepiej z dala od krawędzi jezdni; trzeba odizolować osobę legitymowaną od osób postronnych

Źródło: oprac. własne na podstawie [9]

Taktyka legitymowania

Podczas legitymowania policjanci powinni wykorzystywać odpowiednią taktykę, którą należy rozumieć jako zespół czynności, jakie musi wykonać policjant w trakcie wykonywania zadań służbowych, w tym legitymowania. Taktyka interwencji zależna jest od obowiązujących przepisów, analizy i oceny sytuacji, doświadczenia policjantów czy wyposażenia. Taktyka legitymowania zależy także od miejsca przeprowadzania czynności [9]. W tabeli przedstawiono, jak powinna być przeprowadzona czynność legitymowania w różnych miejscach.

Należy zaznaczyć, że przed rozpoczęciem legitymowania policjanci muszą ocenić sytuację pod względem bezpieczeństwa swojego, jak i osób postronnych. Przede wszystkim powinni dokonać obserwacji osób, które będą poddawane legitymowaniu, a w szczególności ich zachowania, stanu trzeźwości, a także zagrożeń występujących w otoczeniu. Na podstawie tej oceny funkcjonariusze podejmują decyzję dotyczącą taktyki działania, a dokładniej decydują, czy podejmują czynność legitymowania od razu, czy wzywają wsparcie; dzielą role; zgłaszają dyżurnemu podjęcie czynności; wybierają bezpieczne, a także ustronne miejsce przeprowadzenia czynności. Po spełnieniu tych warunków podejmują kontakt słowny z osobą legitymowaną [11]. Należy nadmienić, że legitymowaniem osób zachowujących się agresywnie zajmuje się patrol zabezpieczający [12].

Dobre dobranie taktyki, a także kulturalne, zdecydowane i obiektywne zachowanie się funkcjonariusza zgodnie z zasadami etyki policjanta stanowi podstawę bezpiecznej realizacji czynności legitymowania [11]. Policjant w trakcie legitymowania, jak i innych czynności służbowych musi również respektować ludzką godność i prawa człowieka⁴.

Jak zwiększyć bezpieczeństwo policjantów podczas legitymowania?

Warto jeszcze raz podkreślić, że obowiązkiem funkcjonariusza policji jest zapewnienie bezpieczeństwa podczas wykonywania czynności służbowych nie tylko sobie, ale także osobom objętym działaniami [13]. Najważniejsze w zapew-

nieniu bezpieczeństwa podczas wykonywania czynnościami legitymowania jest przestrzeganie przez funkcjonariuszy opisanych zasad, a także obowiązujących procedur i przepisów prawnych.

Zdaniem autorki bardzo ważną kwestię stanowi także przeprowadzanie szkoleń dla policjantów z tego zakresu, podczas których mają oni szansę na zdobywanie dodatkowej wiedzy. W szczególności warto doskonalić umiejętności komunikacyjne funkcjonariuszy. M.in. Szkoła Policji w Pile od 2005 r. prowadzi szkolenia, które mają podnosić poziom umiejętności dotyczących taktyki i techniki prowadzenia rozmów⁵. Nie mniej ważne jest dobieranie do służby osób mających predyspozycje do pracy w tym zawodzie.

Należy podkreślić, że funkcjonariusze nie mogą podchodzić pobłaźliwie do żadnej interwencji. Niezależnie od tego, czy policjanci interweniują w sytuacji relatywnie nieznacznego wykroczenia, np. zaśmiecania chodnika, używania wulgarnych słów w miejscu publicznym czy mają do czynienia z potencjalnie niebezpiecznym przestępcą, powinni zawsze zachowywać takie same standardy bezpieczeństwa. Warto nadmienić, że każda taka sytuacja może w bardzo krótkim czasie przekształcić się w zagrożenie dla życia i zdrowia policjantów [13]. Funkcjonariusze muszą być tego świadomi.

Ważne jest także uświadamianie policjantom popełniane błędy. Jednym z nich i stosunkowo częstym jest legitymowanie bez wysiadania z radiowozu. Policjant siedzący w radiowozie, legitymujący osobę stojącą obok, ma niewielkie możliwości odparcia ewentualnego ataku. Warto nadmienić, że do momentu sprawdzenia osoby legitymowanej w bazach funkcjonariusz nie wie, z kim ma do czynienia. Ponadto nawet osoba niefigurująca w bazie może być niebezpieczna. Policjant siedzący w radiowozie ma trudność z wyjęciem broni z kabury znajdującej się na wysokości pasa, a tym samym oddania strzału [10].

Podsumowanie

Zadaniem policji jest służyć społeczeństwu poprzez utrzymywanie bezpieczeństwa i po-

⁴ M. Raczkowska *Kiedy policjant ma prawo cię wylegi-tymować* <http://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/992926,kiedy-policjant-ma-prawo-wylegitymowania.html> [dostęp: 15.11.2016].

⁵ *Taktyka i technika prowadzenia przesłuchań* <http://pila.szkolapolicji.gov.pl/spp/aktualnosci/2006-1/2421> *Taktyka-i-technika-prowadzenia-przesluchan.html* [dostęp: 28.06.2011].

Warszawa, 5 grudnia 2017 r.

Przeregulowana praktyka

„Bezpieczeństwo w pracy – regulacje i praktyka” to temat konferencji naukowej, zorganizowanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego przez tę uczelnię oraz firmę 3M Poland. Ponad pół setki prawników, ale również przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy oraz ekspertów ds. bhp, zgromadziło się w Auli im. Schumana, żeby przedyskutować najistotniejsze problemy związane z obecnym kształtem przepisów dotyczących bezpieczeństwa pracy. Konferencja została objęta patronatem Prezes ZUS – prof. Gertrudy Uścińskiej, Głównego Inspektora Pracy – Wiesława Łyszczka i Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UKSW – prof. Marka Michalskiego.

Tematyka konferencji skoncentrowana była wprawdzie wokół prawa pracy, jednak nie brakowało w niej zagadnień powiązanych. Prof. Teresa Wyka skomentowała w swoim wystąpieniu to, czy prawo do bezpiecznych warunków pracy powinno być traktowane jako zasada konstytucyjna (jej zdaniem – tak), natomiast Barbara Surdykowska przedstawiła tendencje zmian w zakresie ochrony zdrowia pracowników w prawodawstwie unijnym. Z kolei prof. Arkadiusz Sobczyk z Uniwersytetu Jagiellońskiego omówił zagadnienie bezpieczeństwa pracy w projekcie indywidualnego Kodeksu pracy.

Poza tym uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z całym blokiem tematów, takich jak: „Roszczenie odszkodowawcze z wypadku przy pracy na podstawie przepisów kodeksu cywilnego”, „Renta rodzinna na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych”, „Postępowanie dowodowe w sprawie o ustalenie wypadku przy pracy”, „Konsekwencje prawne dopuszczenia pracownika do pracy bez wymaganych badań lekarskich” czy „Uprawnienia inspektora pracy w zakresie kontroli przestrzegania przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa i higieny pracy”.

Szczegółone poruszenie wywołał jednak temat dot. znaczenia kontroli Państwowej Inspekcji Pracy dla ochrony życia i zdrowia pracowników, przedstawiony przez dr hab. Monikę Głądoch prof. nadzw. UKSW (na zdjęciu).

Zdaniem prof. Głądoch inspektorzy pracy w Polsce są obciążeni zbyt dużą liczbą obowiązków, a na dodatek niektórymi w sposób wątpliwy. Takie obciążenie inspekcji wieloma zadaniami o różnym charakterze ma już w naszym kraju długą tradycję. – *Z rozporządzenia Prezydenta RP w 1927 r. wynikało, że inspekcja pracy jest zobowiązana i uprawniona do kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ochrony pracy, a szczególnie: ochrony życia i zdrowia pracowników, o umowie pracy, o dobrych obyczajach w pracy, urlopach itp. Od dawna zatem w Polsce inspektorów obarczono obowiązkiem kontroli nad przestrzeganiem w zasadzie całości kształtu przepisów związanych z pracą. Już przed wojną pisano np., że inspektor pracy w Szwajcarii ma do wykonania 5,6 działań, a w Polsce – ponad 20* – argumentowała.

Jak podkreśliła profesor Głądoch, także obecnie przyrost zadań PIP jest nadmierny. Można mieć wątpliwości, czy pracownicy PIP powinni się wszystkimi zajmować. Jako przykład podała „udzielanie porad na temat równego traktowania obywateli państw UE i EFTA”. Na inspektorach spoczywa z tego tytułu m.in. obowiązek kontroli w zakresie dostępu do: przywilejów socjalnych i podatkowych, zasobów mieszkaniowych, kształcenia zawodowego dzieci pracowników i pomocy udzielanej przez urzędy pracy.

Temat obecnych i planowanych na przyszły rok zadań PIP został także poruszony na ostatnim posiedzeniu Rady Ochrony Pracy, o czym piszemy na następnej stronie. Problematykę tę będziemy kontynuować w kolejnych wydaniach.

Tekst i zdjęcie: Kamil Jach

rzędu publicznego. Jednakże policjanci podczas pełnienia tej funkcji narażeni są na liczne niebezpieczeństwa. Legitymowanie spełnia istotną rolę w ustaleniu tożsamości m.in. świadków zdarzenia, sprawców przestępstw czy wykroczzeń, co niewątpliwie ułatwia podjęcie dalszych czynności w prowadzonych postępowaniach. Czynność legitymowania często bywa określana jako prosta i dość bezpieczna. Jednakże nie należy jej lekceważyć, ponieważ nawet podczas niej może dojść do sytuacji zagrażającej życiu i zdrowiu policjantów.

Przed wszystkim funkcjonariusz musi być świadomy potencjalnych zagrożeń ze strony osób legitymowanych. Pominięcie któregośkolwiek z wymienionych w artykule obowiązków policjanta podczas wykonywania czynności legitymowania może mieć poważne konsekwencje dla jego zdrowia bądź życia. Co ważne, policjant musi być przygotowany na reakcję na zagrożenie nawet w niespodziewanym momencie. Bardzo ważna jest ostrożność, asekuracja i czujność. Niewątpliwie funkcjonariusz nie ma wpływu na niektóre elementy interwencji, takie jak jej miejsce czy czas, ale może oddziaływać na elementy subiektywne (wiedza, umiejętności, sprawność) i powinien podnosić ich poziom.

Czynność legitymowania nie jest nowym zagadnieniem w pracach naukowych. Jednakże biorąc pod uwagę znaczne zainteresowanie opinii publicznej uprawnieniami funkcjonariuszy w trakcie ich pracy, ale także konieczność wzrostu bezpieczeństwa policjantów podczas pełnienia służby, należy dalej rozwijać tę problematykę w badaniach naukowych.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz.U. 1990, Nr 30 poz. 179)
- [2] Dziedzic A. *Problemy funkcjonariusza Policji związane z codzienną służbą – badania ankietowe*. „Bezpieczeństwo Pracy. Nauka i Praktyka” 2013, 502,7: 16-18
- [3] Stanek L. *Specyfika pracy w Policji a bezpieczeństwo zdrowotne policjantów*. „Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – Praktyka – Refleksje” 2013, 14
- [4] Żak M. *Miejsce etyki zawodowej w służbie polskiego policjanta*. „Górnośląskie Studia Socjologiczne” 2013, 4
- [5] Dyduch L. *Bezpieczeństwo realizacji policyjnych czynności lub zadań*. Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2015
- [6] Gierszewski J. *Bezpieczeństwo społeczne. Studium z zakresu bezpieczeństwa narodowego*. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2013
- [7] Zięba R. *Pojęcia i istota bezpieczeństwa państwa w stosunkach międzynarodowych*. „Sprawy Międzynarodowe” 1989, 10
- [8] Władysław D., Kołaczek D. *Bezpieczeństwo osobiste policjanta podczas interwencji*. „Kwartalnik Policyjny” 2016, 2
- [9] Szawelski M., Thiel A. *Legitymowanie. Materiał dydaktyczny*. Wydawnictwo Szkoły Policji w Słupsku, Słupsk 2011
- [10] Piórkowski A., Hajdacki B. *Bezpieczeństwo fizyczne policjanta w kontekście interwencji z użyciem broni palnej*. „Kwartalnik Policyjny” 2016, 2
- [11] Kamiński S. *Legitymowanie w świetle obowiązujących przepisów. Aspekt prawny i praktyczny*. „Przegląd Prewencyjny” 2012, 2
- [12] Perz G., Dyduch L. *Wybrane akty prawne do realizacji zajęć dydaktycznych w zakresie służby prewencyjnej Policji. Część II*. Centrum Szkolenia Policji, Legionowo 2017
- [13] Dyduch L. *Środki zwiększające bezpieczeństwo czynności policjantów. Kask zabezpieczający*. „Kwartalnik Policyjny” 2016, 2